

# **PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA Z GEOGRAFII**

**Klasa V-VIII szkoły podstawowej**

**Rok szkolny 2026/2027**

## **§ 1. Postanowienia ogólne**

1. Przedmiotowy System Oceniania z geografii, zwany dalej PSO, określa szczegółowe zasady oceniania osiągnięć edukacyjnych uczniów klasy V-VIII.
2. PSO jest zgodny z:
  1. obowiązującymi przepisami prawa oświatowego;
  2. Statutem Szkoły i wewnątrzszkolnymi zasadami oceniania;
  3. podstawą programową kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej obowiązującą od 1 września 2026 r.;
  4. programem nauczania geografii „Geografia bez tajemnic” wydawnictwa WSiP, przyjętym do realizacji w szkole;
  5. programem nauczania realizowanym przez nauczyciela.
3. Ocenianie odbywa się z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia.
4. Ocenianie ma charakter wspierający i motywujący. Jego celem jest rozpoznawanie poziomu opanowania wiadomości i umiejętności, monitorowanie postępów ucznia oraz wskazywanie obszarów wymagających dalszej pracy.
5. Nauczyciel dostosowuje formy i metody oceniania do wieku uczniów, specyfiki przedmiotu, realizowanego programu oraz indywidualnych potrzeb uczniów.

## **§ 2. Cele oceniania**

1. Ocenianie osiągnięć ucznia z biologii ma na celu w szczególności:
  1. rozpoznawanie poziomu opanowania wiadomości i umiejętności;
  2. monitorowanie postępów ucznia;
  3. rozpoznawanie trudności w nauce oraz potrzeb edukacyjnych ucznia;
  4. motywowanie ucznia do systematycznej pracy;
  5. przekazywanie uczniowi informacji o jego osiągnięciach, trudnościach i sposobach dalszego rozwoju;
  6. rozwijanie umiejętności obserwowania, badania, analizowania i wyciągania wniosków;
  7. kształtowanie odpowiedzialnej postawy wobec środowiska przyrodniczego i zdrowia człowieka.
2. Ocenianie powinno wspierać proces uczenia się i rozwoju ucznia, a nie ograniczać się do wystawiania ocen.
3. Uczeń powinien znać wymagania edukacyjne oraz rozumieć, z czego wynika otrzymana ocena.

### **§ 3. Obszary podlegające ocenianiu**

1. W ramach zajęć z przyrody ocenianiu podlegają w szczególności:
  1. wiadomości i umiejętności przyrodnicze;
  2. obserwowanie i opisywanie zjawisk zachodzących w przyrodzie;
  3. wykonywanie doświadczeń i analizowanie map; wskazywanie i opisywanie faktów, stosowanie nazw geograficznych, terminów,
  4. zrozumienia związków i zależności zachodzących w przestrzeni posługiwanie się tablicami, przyrządami oraz innymi pomocami przyrodniczymi;
  5. korzystanie z różnych źródeł informacji;
  6. wypowiedzi ustne i pisemne;
  7. rozwiązywanie problemów i stosowanie wiedzy w sytuacjach praktycznych;
  8. praca podczas zajęć terenowych;
  9. samodzielność, aktywność, zaangażowanie i współpraca podczas pracy.
2. Nie każda aktywność ucznia musi być oceniana stopniem.
3. Nauczyciel dobiera zakres ocenianych umiejętności odpowiednio do realizowanych treści, celów zajęć oraz poziomu edukacyjnego uczniów.

### **§ 4. Formy sprawdzania osiągnięć ucznia**

1. Osiągnięcia edukacyjne ucznia mogą być sprawdzane poprzez:
  1. sprawdziany po zakończeniu działu;
  2. kartkówki;
  3. odpowiedzi ustne;
  4. pracę na lekcji;
  5. obserwacje i doświadczenia;
  6. zadania praktyczne, w tym pracę z przyrządami;
  7. projekty, prezentacje oraz inne dodatkowe prace wynikające ze specyfiki przedmiotu;
  8. udział w konkursach przedmiotowych i akcjach związanych z tematyką przyrodniczą.
2. Nauczyciel może stosować różne formy sprawdzania tych samych wiadomości i umiejętności, uwzględniając możliwości uczniów.

### **§ 5. Sprawdziany, kartkówki i odpowiedzi ustne**

1. Sprawdziany obejmujące większą partię materiału są zapowiadane co najmniej tydzień wcześniej. Nauczyciel podaje uczniom zakres materiału.
2. Sprawdziany są sprawdzane i przekazywane uczniom w terminie do dwóch tygodni od ich napisania.
3. Uczeń, który otrzymał ze sprawdzianu ocenę niedostateczną, ma obowiązek ją poprawić w terminie ustalonym z nauczycielem, nie później niż w ciągu dwóch tygodni.
4. Każda ocena uzyskana z poprawy jest wpisywana do dziennika.
5. Kartkówki oraz odpowiedzi ustne nie podlegają poprawie.

6. Kartkówki i odpowiedzi ustne mogą obejmować materiał z bieżących tematów, do trzech ostatnich lekcji.
7. W przypadku nieobecności ucznia na sprawdzianie lub kartkówce uczeń ma obowiązek uzupełnić daną formę sprawdzenia w terminie:
  1. w przypadku jednodniowej nieobecności – podczas następnej lekcji;
  2. w przypadku nieobecności nieprzekraczającej tygodnia – do 7 dni po powrocie do szkoły;
  3. przy dłuższej nieobecności – do 14 dni po powrocie do szkoły.
8. Uczeń, który korzysta z niedozwolonych pomocy podczas pisania sprawdzianu, otrzymuje ocenę niedostateczną i nie ma prawa do jej poprawy.

## **§ 6. Nieprzygotowanie do zajęć i aktywność**

1. Uczeń może zgłosić nieprzygotowanie do zajęć 1-2 razy w semestrze ( w zależności od tego, ile ma godzin lekcji geografii na tydzień w danym roku), z wyjątkiem zapowiedzianych sprawdzianów.
2. Nieprzygotowanie należy zgłosić na początku lekcji, po sprawdzeniu obecności.
3. Zgłoszenie nieprzygotowania jest odnotowywane w dokumentacji nauczyciela i nie wpływa na ocenę klasyfikacyjną.
4. Ocenie może podlegać aktywność ucznia na lekcji, jego zaangażowanie, samodzielność, systematyczność, współpraca oraz wkład pracy.

## **§ 7. Skala ocen i ogólne kryteria oceniania**

1. Osiągnięcia edukacyjne ucznia ocenia się według skali 1-6.
2. Przy ustalaniu oceny nauczyciel bierze pod uwagę stopień opanowania przez ucznia wiadomości i umiejętności określonych w wymaganiach edukacyjnych dla danej klasy.

### **Celujący – 6**

Uczeń:

- w bardzo wysokim stopniu opanował wiadomości i umiejętności określone w wymaganiach edukacyjnych;
- samodzielnie i twórczo wykorzystuje wiedzę przyrodniczą;
- potrafi analizować zjawiska i formułować własne wnioski;
- samodzielnie rozwiązuje problemy i stosuje wiedzę w nowych sytuacjach;
- aktywnie uczestniczy w zajęciach oraz podejmuje dodatkowe działania rozwijające zainteresowania przyrodnicze.

### **Bardzo dobry – 5**

Uczeń:

- bardzo dobrze opanował wiadomości i umiejętności określone w wymaganiach edukacyjnych;

- samodzielnie wykorzystuje poznaną wiedzę;
- poprawnie wykonuje obserwacje i doświadczenia oraz wyciąga z nich wnioski;
- potrafi wyjaśniać zależności zachodzące w przyrodzie;
- sprawnie posługuje się mapą, przyrządami i różnymi źródłami informacji.

## **Dobry – 4**

Uczeń:

- dobrze opanował wiadomości i umiejętności określone w wymaganiach edukacyjnych;
- poprawnie stosuje poznane pojęcia przyrodnicze;
- potrafi obserwować, opisywać i porównywać zjawiska przyrodnicze;
- korzysta z mapy, przyrządów i podstawowych źródeł informacji;
- potrafi wskazać związki między środowiskiem przyrodniczym a działalnością człowieka.

## **Dostateczny – 3**

Uczeń:

- opanował podstawowe wiadomości i umiejętności określone w wymaganiach edukacyjnych;
- zna i stosuje podstawowe pojęcia przyrodnicze;
- rozpoznaje i opisuje podstawowe elementy środowiska przyrodniczego;
- przy wsparciu nauczyciela wykonuje proste obserwacje i doświadczenia;
- potrafi korzystać z mapy w podstawowym zakresie.

## **Dopuszczający – 2**

Uczeń:

- opanował wiadomości i umiejętności konieczne do kontynuowania nauki;
- rozpoznaje i nazywa podstawowe elementy oraz zjawiska przyrodnicze;
- posługuje się podstawowymi pojęciami przyrodniczymi;
- wykonuje proste zadania według poznanego schematu;
- przy znacznym wsparciu nauczyciela podejmuje próby obserwacji i wyciągania prostych wniosków.

## **Niedostateczny – 1**

Uczeń:

- nie opanował wiadomości i umiejętności koniecznych do dalszego kształcenia;
- nie zna podstawowych pojęć i treści wymaganych na danym poziomie;
- nie potrafi, nawet przy pomocy nauczyciela, wykonać podstawowych zadań wynikających z wymagań edukacyjnych;
- nie podejmuje pracy lub podejmowane działania nie pozwalają na osiągnięcie podstawowych wymagań edukacyjnych.

## **§ 8. Kryteria oceniania poszczególnych umiejętności**

1. Przy ocenianiu prac i aktywności ucznia nauczyciel bierze pod uwagę odpowiednio do rodzaju zadania:
  1. poprawność wykonania zadania;
  2. stopień opanowania wiadomości i umiejętności;
  3. poprawność posługiwania się terminologią przyrodniczą;
  4. umiejętność obserwowania i analizowania zjawisk;
  5. umiejętność formułowania wniosków;
  6. samodzielność;
  7. umiejętność wykorzystania wiedzy w sytuacjach praktycznych.
2. Przy ocenianiu obserwacji i doświadczeń nauczyciel uwzględnia w szczególności:
  1. właściwe wykonanie czynności;
  2. przestrzeganie zasad bezpieczeństwa;
  3. prowadzenie obserwacji;
  4. zapis wyników;
  5. formułowanie wniosków.
3. W przypadku zadań, których wynik można jednoznacznie określić, nauczyciel może stosować punktację lub procentowy poziom wykonania zadania.
4. Wynik procentowy pojedynczej pracy nie stanowi automatycznej podstawy do ustalenia oceny klasyfikacyjnej.

## **§ 9. Prace domowe**

1. Pisemne prace domowe w klasach V-VIII szkoły podstawowej mogą służyć wyłącznie utrwalaniu i praktycznemu stosowaniu wiedzy. Każda zadana praca pisemna musi być sprawdzona przez nauczyciela, a uczeń ma otrzymać informację zwrotną.
2. Wykonanie pracy domowej jest dobrowolne i nie podlega ocenie stopniem.

## **§ 10. Dostosowanie wymagań edukacyjnych**

1. Wymagania edukacyjne oraz formy sprawdzania wiadomości i umiejętności są dostosowywane do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia.
2. W przypadku otrzymania informacji o szczególnych potrzebach ucznia nauczyciel stosuje odpowiednie dostosowania wynikające z dokumentacji ucznia oraz zaleceń poradni psychologiczno-pedagogicznej.
3. Dostosowanie może dotyczyć w szczególności sposobu formułowania poleceń, formy sprawdzania wiedzy, czasu pracy, sposobu udzielania odpowiedzi oraz organizacji pracy.

## **§ 11. Ustalanie oceny klasyfikacyjnej**

1. Śródroczna i roczna ocena klasyfikacyjna z przyrody jest oceną poziomu osiągnięć edukacyjnych ucznia w odniesieniu do wymagań edukacyjnych.

2. Ocena klasyfikacyjna nie jest średnią arytmetyczną ani średnią ważoną ocen bieżących.
3. Przy ustalaniu oceny klasyfikacyjnej nauczyciel bierze pod uwagę w szczególności:
  1. stopień opanowania wymagań edukacyjnych;
  2. wyniki różnych form sprawdzania osiągnięć;
  3. umiejętności praktyczne i badawcze;
  4. samodzielność ucznia;
  5. systematyczność pracy;
  6. postępy ucznia;
  7. zaangażowanie w realizację obserwacji, doświadczeń i zajęć terenowych;
  8. zastosowane dostosowania i indywidualne możliwości ucznia.
4. Ocena klasyfikacyjna wynika z całościowej oceny osiągnięć ucznia dokonanej przez nauczyciela na podstawie zgromadzonych informacji o jego pracy i postępach.

## **§ 12. Informacja zwrotna i indywidualizacja pracy**

1. Uczeń otrzymuje informację o swoich osiągnięciach i postępach w nauce w formie odpowiedniej do rodzaju wykonywanego zadania.
2. Informacja zwrotna może wskazywać:
  1. co uczeń wykonał prawidłowo;
  2. co wymaga poprawy;
  3. w jaki sposób może poprawić swoją pracę lub rozwinąć daną umiejętność.
3. Nauczyciel dobiera formy, metody i narzędzia pracy odpowiednio do wieku uczniów, specyfiki zajęć, realizowanego programu oraz potrzeb i możliwości uczniów.

## **§ 13. Postanowienia końcowe**

1. W sprawach nieuregulowanych w PSO stosuje się postanowienia WSO, Statutu szkoły oraz obowiązujące przepisy prawa oświatowego.
2. PSO podlega analizie i może być modyfikowany w przypadku zmian przepisów prawa, podstawy programowej, programu nauczania lub organizacji pracy szkoły.
3. Zmiany PSO nie mogą być sprzeczne ze statutem szkoły ani z obowiązującymi przepisami prawa.